

Näkökulmia luvun 21 tehtäviin ja kuviin

Kuvatehtävä: *Kuriton sukupolvi* -elokuva (1957) perustuu Mika Waltarin samannimiseen romaaniin vuodelta 1936. Mitä 1950-luvun nuorisokulttuurin piirteitä tunnistat elokuvan julisteesta?

- Nuorilla on päällään 1950-luvun lopun nuorisomuodin mukaiset vaatteet: Tyttöillä on kapealahkeiset pillihousut ja ballerinatossut. Pojan hiukset on suittu hiusrasvalla. Hänellä on yllään ajan muotiuutuus, farkut. Kaulassa hänellä on keikarimainen huivi.
- Kuva viittaa etenkin kaupunkilaisnuoriin, koska maaseudulla tytöt pukeutuivat vielä pääosin hameisiin ja pojat suoriin housuihin.
- Taustalla trumpetit soittavat mahdollisesti rokkia.

Kuvatehtävä: Media ei enää tue yhtenäiskulttuuria yhtä voimakkaasti kuin vaikkapa televisio ennen nettiäikää. Jokainen valitsee itse, mitä sarjaa tai elokuvaa katsoo ja milloin. Jotkut sarjat keräävät kuitenkin edelleen suuria yleisöjä. Ylläpitäkö ”Tempparit” mielestäsi yhtenäiskulttuuria?

- Kyllä, koska todella moni katsoo sitä ja ohjelma on siten aihe, joka yhdistää ja josta voi keskustella muiden kanssa.
- Ei, koska kaikki eivät katso sitä. Lisäksi jaksoja voi katsoa osin omaan tahtiin, mikä vähentää niiden yhdistävää vaikutusta.
- Ei, koska ohjelma edustaa kansainvälisessä levityksessä olevaa ohjelmaformaattia – voiko se siis edustaa suomalaista yhtenäiskulttuuria?

1. Valitse mielestäsi kaksi tärkeää tietoa Suomen kulttuurista 1920–30-luvuilla. Perustele valintasi.

Esimerkiksi:

- Ylen perustaminen
- äänilevyt ja iskelmäteollisuus
- Jazz
- lukemisen yleistymisen: sanomalehtien levikin tuplaantuminen, aikakauslehdet
- Tulenkantajat
- suomalaiset elokuvat

2. Valitse mielestäsi kaksi tärkeää tietoa Suomen kulttuurista toisen maailmansodan jälkeen. Perustele valintasi.

Esimerkiksi:

- elokuvien suosion kasvu
- suomalainen arkkitehtuuri ja muotoilu
- nuorisokulttuuri
- nuorison kapinointi
- nuorison radikalisoituminen ja sen heijastuminen taiteisiin sekä politiikkaan

- nuorison alakulttuurit
- populaarikulttuurin tarjonnan ja kuluttamisen lisääntyminen
- monikulttuurisuuden lisääntyminen
- postmoderni kulttuuri
- digitaalisuuden vaikutus kulttuurin tuottamiseen ja kuluttamiseen

3. Tee aikajana suomalaisen kulttuurin muutoksista 1900-luvun alusta nykypäivään.

Opiskelijan oma vastaus.

4. Pohdi, miten kulttuuriin on heijastunut toisaalta elintason nousu, toisaalta kansainvälistyminen.

Elintason nousu:

- Suomi vaurastui taloudellisesti, joten ihmisten elintaso parani. Valtiolla, kunnilla, yksittäisillä ihmisillä ja yrityksillä on siten ollut varaa kulttuurimenoihin. Esimerkiksi kirjastopalveluiden laajeneminen on yksi osoitus tästä.
- Vaurastuminen ja vapaa-ajan lisääntyminen vaikuttivat kahvila- ja tanssikulttuurin leviämiseen.
- Rahaa on myös lukemiseen, matkustamiseen, äänilevyihin ja elokuvaan.
- Massa- ja kaupunkikulttuuri on yleistynyt.
- Digitaalisen kulttuurin kasvu 1900-luvun jälkipuoliskolla on ollut nopeaa.
- Kulttuurista on tullut kertakäyttötavaraa.

Kansainvälistyminen:

- Suomalaisista taiteilijoista ns. Tulenkantajat ihannoivat maailmansotien välisenä aikana eurooppalaista modernia kaupunkikulttuuria. Tämä näkyi muun muassa Mika Waltarin romaaneissa.
- Ulkomaisen elokuvateollisuuden, etenkin Hollywood-tuotannon, suosio on ollut suurta.
- Monet viihdekulttuurin suuntaukset ovat kansainvälisiä (esim. musiikin genret).
- Monet suomalaiset televisio-ohjelmat noudattavat kansainvälisiä ohjelmaformaatteja, kuten lukuisat laulu- ja tietokilpailut.
- Toisaalta Suomi on toiminut myös kulttuurin viejänä ulkomaille. Kulttuuria ovat vieneet esim. menestyneet muusikot ja peliyhtiöt.
- Globalisaation vaikutukset näkyvät tänä päivänä parhaiten hyödykkeiden monipuolistumisena erilaisissa kaupoissa: suuri osa tuotteista on ulkomailta.
- Vastaavasti suomalaisia tuotteita viedään ulkomaille.

5. Millä perusteilla voidaan sanoa, että yhtenäiskulttuurin aika Suomessa on ohitse?

- Kansainvälistymisen ja elintason nousun myötä kulttuuri on monipuolistunut ja nuorisokulttuurin suuntaukset ovat lisääntyneet. Kulttuuri on pirstaloitunut.
- Netin ja sosiaalisen median myötä alakulttuurit leviävät nopeasti.
- Tarjonta on laajentunut, mutta samalla kohderyhmät ovat pienentyneet.
- Media ei enää yhdistä suomalaisia. Esim. uutisvirta eri laitteisiin on jatkuvaa, eikä erillisillä uutislähetyksillä ole enää entistä asemaansa tiedonvälittäjinä.

- Myöskään elokuvat, tv-sarjat tai muut ohjelmat eivät enää yhdistä ihmisiä samalla tavalla kuin ennen. Yhtenäiskulttuurin tilalle on tullut yksilöllinen tapa kuluttaa ohjelmia: jokainen seuraa haluamastaan laitteesta omia suosikkiohjelmiaan silloin, kun itselle parhaiten sopii.

6. Mitkä viisi ilmiötä, tapahtumaa tai käännekohtaa ovat sinusta merkittävimpiä Suomen itsenäisyyden ajan historiassa?

Opiskelijan oma vastaus.

7. Tutki Top 10 -biisilistaa, jonka eräs peräposiolainen nuori on koonnut 1960-luvun lopulla. Pohdi, mitä lista kertoo 1960-luvun nuorisokulttuurista.

- Opettajalle tiedoksi: lista on kirjoitettu Vänrikki Stoolin tarinoiden takasivulle. Merkintöjen perusteella runoja opeteltiin Suomen kouluissa edelleen ulkoa.
- Nuoriso kuunteli musiikkia. Heillä oli omat suosikkinsa, joita listattiin.
- Nuorisokulttuuri ei näytä olevan vielä kovin voimakasta ainakaan Peräposiolla. Listalta löytyy pääosin aikuistenkin kuuntelemaa tanssimusiikkia.
- Suurin osa listan laulajista on suomalaisia, joten kotimainen musiikki oli yleisön suosiossa.
- Toisaalta listalta näkyy myös ulkomaista nuorisomusiikkia, esimerkiksi Paul Anka.